

Lerum 2024-11-05

Svenska kraftnät
Att. Registrator
Box 1200
172 24 Sundbyberg.

Lerums Naturskyddsförenings synpunkter på Svenska kraftnäts förnyelse av två 400 kV-ledningar mellan Kilanda i Ale kommun och Stenkullen i Lerum kommun.

Svenska kraftnät avser att förnya två 400 kV-ledningar mellan Kilanda i Ale kommun och Stenkullen i Lerums kommun. Ledningen FL5 S5-6 mellan Kilanda och Stenkullen station byggdes år 1956 och är en av de äldsta ledningarna i södra Sverige. Inspektion av ledningens status har visat att den saltmättade atmosfären har gått hårt åt ledningen och att fundament, stolpar och faslinor är i behov av en snar förnyelse. Det framtida behovet av FL5 S5-6 har utretts och utredningen konstaterar att behovet av ledningen är stort, då denna möjliggör en hög överföring av elektrisk effekt, i både normal- och reservdrift, längs västkusten.

Lerums Naturskyddsförening (LNF) har tagit del av samrådsmaterialet samt närvarat vid de samrådsmöten som hölls 7 och 8 oktober. LNF lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Lerums Naturskyddsförening tar inte ställning till de olika alternativa sträckningarna. LNF anser att alternativet jordkabel inte är tillräckligt utrett och vill se att en utredning av detta görs. Enligt Svenska Kraftnäts hemsida är det tekniskt möjligt över kortare sträckor. Befintliga kraftledningsgator skall utnyttjas.

En utredning av alternativet jordkabel under dalgången i Gråbo/Lärjeån i förhållande till den föreslagna luftledningsdragningen i korridor B skulle möjliggöra en jämförelse mellan de två alternativen med avseende på kostnader, teknik och säkerhet samt biologisk mångfald, kultur- och forntidshistoria.

LNF:s argument för markförlagd kabel samt de särskilda hänsyn som krävs i området tillsammans med generella riktlinjer följer nedan.

Markförlagd kabel

En markförlagd kabel på en begränsad sträcka under Lärjeåns dalgång innebär att ledningsdragningen i övrigt kan följa befintliga kraftledningsgator. Detta leder till att det tillkommer färre fastigheter som påverkas av ledningsdragningen. Dessutom blir det betydligt mindre påverkan på skogs- och jordbruk och därmed mindre negativ påverkan på den biologiska mångfalden.

Naturskyddsföreningen Lerum

Förutom den minskade påverkan på den lokala miljön i och omkring Gråbo finns andra fördelar med en markkabel. Svenska kraftnät har tidigare i processen sett förutsättningar för att gräva ner ledningarna i Gråbo. Kostnaden för en kortare markkabel så som LNF föreslår har dock inte beräknats och behöver därför tas fram. I Stockholm, från Beckomberga till Sollentuna, grävs ledningarna ner, på en betydligt längre sträcka än i Gråbo. En markkabel är väsentligt enklare att skydda, en viktig aspekt i dagens oroliga samhälle. Tidningsuppgifter indikerar att Danmark och Nederländerna, som har markförlagda högspänningsledningar har färre tekniska fel och höjd leveranssäkerhet.

Särskilda hänsyn som krävs i området

1. Lärjeåns dalgång är en naturlig led för mängder av flyttande fåglar. Åtgärder måste vidtagas för att minimera skadorna. Den nybyggda befintliga 400 kV-ledningen är illa nog, att dra ytterligare två luftledningar kommer att få stora konsekvenser. Framför allt större fåglar som flyttande svanar, gäss, måsfåglar, tranor och rovfåglar m.fl. har inte lätt att parera för plötsliga hinder. Dessutom flyttar ett stort antal småfåglar på nätterna. Därför anser vi att jordförlagda 400 kV-kablar under Lärjeåns dalgång är den bästa lösningen. Enligt Svenska Kraftnäts hemsida är det tekniskt möjligt över kortare sträckor. Befintliga kraftledningsgator skall utnyttjas.
2. Om dragning av kraftledning görs enligt förslag från Svenska kraftnät måste särskild hänsyn tas till förekomsten av tjäder i den föreslagna korridoren. Dessa speciella områden är lokaliserade i området kring L. Lövsjön och Ljungslätt samt i området mellan Tösjön och Olstorp.
3. Habitat för häckande fiskgjuse och duvhök måste respekteras.
4. Strandskyddet måste respekteras då häckning av storlom förekommer i St. Lövsjön och L. Lövsjön.
5. I områden där rödlistade arter förekommer måste särskild hänsyn visas.
6. Historiska, fornhistoriska samt kulturella lämningar måste skyddas och säkras.
7. Om 400 kV-ledningar trots allt dras över Lärjeåns dalgång så skall dessa dras på samma nivå så att det inte bildas flera ledningar i olika plan samt att bästa möjliga teknik används för att minska risken för fågeldöd. Julgransstolpar är direkt olämpliga efter som de medför ledningar i flera plan.

Generella riktlinjer

1. Lerums Naturskyddsförenings grundinställning följer 2 kap. 3§ Miljöbalken. Lagen anger att bästa möjliga teknik ska väljas som orsakar minsta möjliga skada och intrång på miljön och

Naturskyddsföreningen Lerum

andra motstående intressen med avseende på jordbruks- och skogsbruksproduktion, störning för närboende, miljö och övrig samhällsekonomi.

2. Birdlife Sverige har riktlinjer för hur fågeldöd skall minimeras och Naturskyddsföreningens åsikt är att dessa skall följas.

Isolerhuvar, isolerade ledare, isolering av olika slag och fågelavvisare har visat sig vara effektiva skydd för att förhindra att fåglar drabbas. Birdlife Sveriges policy för kraftledningar går att finna på <https://cdn.birdlife.se/wp-content/uploads/2018/11/BirdLife-Sveriges-policy-kraftledningar.pdf>.

3. Fågelskydd har diskuterats inom Europa under många år och den europeiska kommittén för bevarande av Europas viltliv har i en rekommendation uttalat flera åtgärder som skall följas.
4. Ingen avverkning av skog för ledningsgator och transformatoranläggningar skall ske under häckningssäsong, april – juni.
5. Vid de olika grävningssarbetena som kommer att ske vid ledningsstolpar och annat måste stor hänsyn tas till vattendrag, våtmarker och lekbottnar. Risk finns för grumling, förändrade flödesriktningar och uttorkning. För respektive grävarbete skall finnas en utarbetad plan för att minimera riskerna.
6. Exploatören skall vara miljöcertifierad så att rutiner säkerställs. Detta kan tyckas självklart men då entreprenörer används i flera underliggande led finns risk för att rutiner urvattnas och inte följs. Kontrollsystem med uppföljning i alla led skall alltså finnas under hela byggtiden.
7. Kraftledningsgator kan utgöra barriärer i skogslandskapet och fragmentera värdefulla miljöer. Det behövs en anpassad skötselplan av ledningsgatorna som minskar de negativa effekterna. Genom skötsel och röjning kan bärbuskar, blommande ljusälskande örter, pollinerande insekter och fjärilar gynnas. Kanteffekterna behöver mildras genom att bryn med lågskog och buskar skapas. Detta kompletteras med uppsättning av flera olika holkar för fladdermöss, fåglar och insekter vilket kan göras i samarbete med Naturskyddsföreningen i området.
8. Lerums Naturskyddsförening tar inte ställning till de olika alternativa sträckningarna. Beskrivna krav gäller oavsett sträckning.

Lerums Naturskyddsförening

Catharina Pettersson
Ordförande

Tommy Aronsson
styrelseledamot

Håkan Jernehov
styrelseledamot

Eventuella frågor skickas till catharinap51@gmail.com